

T3 ohjata oppilasta hahmottamaan itsensä yksilönä ja erilaisten yhteisöjen jäsenenä, ymmärtämään ihmisoikeuksien ja tasa-arvon merkityksen sekä hahmottamaan yhteiskunnan oikeudellisia periaatteita

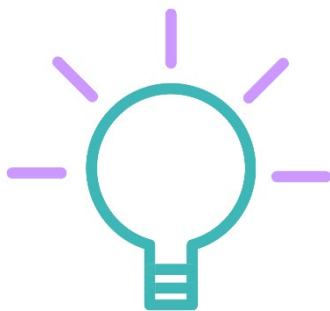
Arvosana 8: Oppilas selittää yhteisten sääntöjen merkityksen myös käytännössä. Oppilas perustelee, miksi ihmisoikeudet ovat tärkeitä ja mihin oikeusjärjestelmää tarvitaan. Oppilas antaa esimerkkejä oikeusjärjestelmän toiminnasta.

Sisältöalueet:

S1 Arkielämä ja oman elämän hallinta

S2 Demokraattinen yhteiskunta

S3 Aktiivinen kansalaisuus ja vaikuttaminen

Laaja-alaisen osaamisen alueet, joita tehtävän avulla voidaan vahvistaa:

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot

L4 Monilukutaito

L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävä tulevaisuuden rakentaminen

Ohjeet opettajalle.....	2
Ohjeet oppilaalle.....	3
Arviointi.....	4

Ohjeet opettajalle

Ennen tehtävän tekemistä on hyvä olla käsiteltynä erilaisia sääntöjä, esimerkiksi luokan ja koulun sekä yhteiskunnan sääntöjä. Tehtävän arvioitu kesto on 1–2 oppituntia, ryhmätehtävään on hyvä varata vielä yksi oppitunti lisää. Oppilasryhmän ikä on hyvä huomioida esimerkiksi siinä, toteuttaako ”lisähaasteen” tehtävästä.

Opettajan on hyvä nostaa esille, mitä yhteiskunnassa voisi tapahtua, jos mitään sääntöjä ei olisi. Tämän jälkeen tehtävän aloittaminen voi olla helpompaa ja oppilasta autetaan ymmärtämään tavoitteen T3 mukaisesti *hahmottamaan yhteiskunnan oikeudellisia periaatteita ja itsensä yhteisöjen jäsenenä*. Oppilaille tehty tarkistuslista auttaa lisäksi ymmärtämään *tasa-arvon merkitystä*. Ryhmätehtävässä harjoitellaan myös erilaisten näkökulmien ja tarkoitusperin hahmottamista (T6) sekä demokraattista vaikuttamista ja yhteisössä toimimisen taitoja (T7).

Tehtävä:

Tehtävänä on kuvitella olevansa uuden valtion ministeri. Valtioon pitää luoda omat lait. Lakien luomisella on kiire, joten ministeri päättää ensin kirjoittaa vain 10 tärkeintä lakia, jotta ihmisten on hyvä elää valtion asukkaina. Oppilaan tehtävänä on kirjoittaa 10 lakia, joita pitää itse tärkeimpinä valtion toimimisen kannalta.

Lisähaaste:

Oppilaan lisähaasteena on perustella, miksi pitää kyseisiä lakeja tärkeinä.

Ryhmätehtävä:

Oppilaat laativat koko luokkana tai pienempinä ryhminä yhteiset lasten lait valtiolle. Tehtävässä on tarkoitus harjoitella yhteistä päätöksentekoa ja toisten kuuntelemista. Opettaja johtaa keskusteluja ja kannustaa oppilaita perustelemaan omat mielipiteensä.

Huom! Lait voi aluksi luoda kirjoittamalla vihkoon tai tekstinkäsittelyohjelmalla. Lopuksi ryhmissä luodut lait voi myös kirjoittaa niin, että niistä voi tehdä posterin luokan seinälle. Posterista voi muokata ryhmän näköisen tuotoksen!

Ohjeet oppilaalle

Tehtävä:

Olet uuden valtion ministeri. Valtiolla ei ole vielä lakeja, ja sinun tehtäväsi on luoda ne. Lakien luomisella on kiire, jotta ihmisten on hyvä elää valtion asukkaina. Tästä syystä ministerinä päätät kirjoittaa ensin vain kymmenen tärkeintä lakia.

Huom! Tarkoituksena ei ole kirjoittaa lakeja, joissa aikuiset määrätään ostamaan lapsille karkkia joka päivä tai joissa peliaikaa ei saisi rajoittaa.

Lisähaaste:

Perustele, miksi valitsemasi lait ovat tärkeitä.

Ryhmätehtävä (toteuta koko luokan kanssa tai pienemmissä ryhmissä):

Kokoontukaa eri ministereiden kanssa keskustelemaan valtion uusista laeista. Teidän tulee yhdessä päättää, mitkä olisivat kymmenen tärkeintä lakia uudelle valtiolle.

Muistakaa kuunnella toisten mielipiteitä ja perustella omat mielipiteenne!

Tarkistuslista:

Opettaja voi tukea oppilaiden työskentelyä antamalla heille tarkistuslistan. Se ohjaa oppilasta pohtimaan lakeja monipuolisesti.

- ☐ Toteutuuko laissa tasa-arvo?
- ☐ Onko laissa ilmoitettu tarkasti, ketä tai mitä laki koskee?
- ☐ Onko laki kirjoitettu niin, ettei sitä voi ymmärtää väärin?
- ☐ Muistithan oikeinkirjoituksen kirjoittaessasi?
- ☐ Selviääkö laista, mitä seurauksia sen rikkomisesta tulee?

Arviointi

Opettajan tulee huomioida arvioinnissa, mitä osia tehtävästä hän on toteuttanut ryhmällä.

5	Lait: Oppilas on kirjoittanut 10 lakia. Lakien sisältö ei osoita tehtävänannon ymmärrystä. Perustelut: Oppilas ei ole perustellut lakejaan. Ryhmäkeskustelu: Oppilas on kertonut johonkin keskustelun asiaan oman mielipiteeseensä.
7	Lait: Oppilas on kirjoittanut 10 lakia, jotka ovat pääsääntöisesti tehtävänannon mukaisia. Perustelut: Oppilas on kirjoittanut perustelut joillekin laeista. Vaihtoehtoisesti oppilas on kirjoittanut enemmän perusteluja, mutta ne eivät ole täysin tehtävänannon mukaisia. Ryhmäkeskustelu: Oppilas osallistuu keskusteluun ja kertoo vähintään yhden perustelun johonkin mielipiteeseensä.
8	Lait: Lait on hyvin mietitty ja kirjoitettu. Ne osoittavat, että oppilas on ymmärtänyt tehtävän ja yhteiskunnan toimimisen periaatteita. Perustelut: Oppilas on perustellut kaikkia päätöksiään jollain tasolla. Tehtävänanto on ymmärretty hyvin. Ryhmäkeskustelu: Oppilas osallistuu keskusteluun, kuuntelee toisten näkökulmia ja perustelee omat mielipiteensä.
9	Lait: Lait on hyvin mietitty ja tuotettu. Ne osoittavat, että oppilas on ymmärtänyt tehtävän ja yhteiskunnan toimimisen periaatteita. Perustelut: Oppilas on perustellut valintojaan monipuolisesti ja osoittaa selkeästi ymmärtäneensä tehtävän. Ryhmäkeskustelu: Oppilas osallistuu keskusteluun, kuuntelee toisten näkökulmia ja perustelee omat mielipiteensä. Oppilas osaa toimia niin, että ottaa monipuolisesti huomioon eri keskustelijoiden näkökulmia.